

TULBURAREA APELOR

DRAMĂ
1923

PERSOANE

POPA, 36 ani PATRASIA,
soția RADU, băiatul lor, 12
ani NONA
ALCHIMISTUL WOLF
MALER
DOCTOR UNIVERSALIS
MOȘNEAGUL
OMUL CU CERCEL ÎN
URECHE • OMUL CU MOAȘTELE
CÎOR ANI, FLĂCĂI, UN BĂIAT

***Acțiunea se petrece în timpul Reformațiunii, în
Ardeal,
veacul al XVI-lea.***

TABLOUL ÎNTÎI

O odaie țărănească. În fund, spre stînga, o ușă care răs- 'punde în curte; în dreapta o fereastră, între ele un blidar cu ulcioare și vase de lut. În dreapta o ușă spre altă odaie. Vatră într-un colț. În mijloc o masă cu cărți, un pahar și o ploscă, scaune și lavițe împrejur.

POPA

(Veșminte sure — nici țărănești, nici preoțești. Scrie la masă. Expresie chinuită.)

PATRASIA

(Soția lui, țărăncă. Stă în picioare, în apropiere, și-l pri-

RADU

(Cioplește jucării lingă vatră.)

POPA

Gata de drum, Patrasio?

P ATRAS IA

Aștept.

POPA

Numai două cuvinte mai scriu. Ne-nțelegem pe urmă mai aproape.

Scrie.

PATRASI

A

POPA

(după ctteva clipe)

. S-a cam uscat cerneala, Patrașio. Când fierbi alta din scoarță de arin? Uite e ca rășina.

PATRASIA

Nu mai răzlesc nici eu cu toate.
Eu — cu clăcașii, tu cu cărțile.
Eu — cu oile, tu numai cu cărțile.
Eu — cu orașul, tu cu cărțile.
Eu — cu pământul, tu veșnic cu cărțile.
Singură îmi macin puterile din
zori pînă-n noapte.

(îngrijorată.)

Spune-mi dragul meu, ce ai? Ești bolnav?

POPA

Bolnav? La vîrsta mea?

PATRASIA

Ieri ți-am auzit. Erai singur aici — cu ușa deschisă în soare.

POPA

Foamea de soare — e boală?

PATRASIA

Nu, dar vorbeai singur.

POPA

Lasă-mă acum să isprăvesc.

(Scrie.)

(Pauză.)

PATRAS IA
(suspină)

Dar cu Radu ce voiai?

POPA

II duci cu tine la Sibiu. Mă ispitește gindul să-l
dăm k școala protestantă.

PATRASIA

^ Când? Acum?

POPA

Nu. La toamnă. — Poate-1 vor primi. Scriu tocmai
unui Momn magistru din cetate. Să încercăm,
băiatul nu e prost,
:- ți de va face spor cu vîrsta, mi-aș vinde tot — via
și glia — •11-1 trimit la Vitenberg.

PATRASIA
(mirată)

La Viten-be-erg?

■

POPA

I Sau in vreun alt oraș din țările nemțești. Tu nu
pricepi l}«*te lucruri, ți le spun — Patrasio — numai
fiindcă sunt •» cum să le zic? — fiindcă sunt
frumoase.

PATRASIA

N-ar fi mai bine oare să-l dăm la mînăstire?

POPA

La călugărie? Hal

PATRASIA

Cum crezi, așa să faci.

POPA

Copitele călugărești au bătucit destul pămîntul

(Scrie.)

sîngeros Domnului.

Tată..

RADU

(ridică ochii de veveriță de lingă vatră)

POPA

(Nu răspunde.)

RADU

Tată, te-am prins cu un
păcat mare.

POPA

(Scriind, nu aude.)

PATRASIA

Multe sunt oslndită să
aud de treisprezece anii

POPA

Să nu întârziați.

PATRASIA

(către Radu)

Radule, să-ți dau gluga
de drum.

(Amindoi se duc tn cealaltă odaie.)

POPA

(singur)

Cș mai rămîne de dorit?
Totul e Încă neîmplinit»*
Lumina Înaltă,
lumina sălbatică,
lumina din Vitenberg
pătrundă în stîmile acestor plaiuri
străvechi.
Rouă nouă să cadă
pe creștetul munților!
Oameni cu sufletul slobod.
— să crească pe poteci,
rumeni ca florile, deschiși ca florile,
tăcuți ca florile.

(Pauză.)

Ca-n fiecare seară aştept,
Unde eşti, Nona?
Mi-ai scăpat din mîni taină crescută
la rădăcinile munţilor.
De ce nu te întorci numai o dată,
Nona
cu părul spulberat de furtuni?
De ce nu vii să mă vezi?
Dacă astăzi nu sunt haiduc al
religiei, cum m-ai dorit,
mîne ori mai tîrziu găsi-voi poate
puterea să fiu.
Nona, aci lingă fereastră clipa-i așa de
prielnică visului tău! În cupe de patimi
vreau să-ți culeg privirile —
și cu palmele vreau să-ți ating jocul
afurisit, Nona, Nona!

(Patrasia se-ntoarce cu Radu.)

PATRASIA

Părinte, iar eşti tulburat.

POPA

Nu e nimic. Tulburat, bolnav — ce mă tot întrebi?

PATRASIA

Ești bolnav — ce ai?

POPA

Plecați odată!

PATRASIA Nu

e nimic? Sunt oarbă?

POPA

Tine scrisoarea. O duci alchimistului Wolf. Cînd intri J
oraș întîia casă cu acoperișul țuguat. Zi după mine
Hpimistul Wolf".

Alchimistul Wolf.

RADU

Tată, ce-i aceea alchimist?

POPA

Un fel de maimuță a lui Dumnezeu. — Repede!

- RADU

Maimuța lui Dumnezeu? De ce?

. POPA

Fiindcă face totul după el!

RADU

Ce face?

POPA

Aur și
oameni.

RADU

Are și
coadă?

POPA

Cu tine nu mai isprăvesc niciodată, vîrcolacule!

RADU

Și dumneata ești alchimist, tată?

POPA (*se*

ridică)

întrebi de Wolf, Patrasio. Deasupra ușii este o buhă, odaia e scundă, cu feluri de lucruri: sticle, oase de mort, o vatră și cărți. Maistrul e om mărunț, îi dai scrisoarea și aștepti. Dacă te întreabă, să nu-i spui că ești nevastă mea, Răspunde-i numai — sunt slujnică la dumnealui.

RADU

Mama e numai slujnică la
dumneata, tată?

POPA

Hai, ține
gluga!

Taci, deocheatule!

PAT RAS IA

(scutură gluga de praf)

(Radu o ia.)

PATRASIA

Să nu-ți aducem și leacuri? — Nu ți-e bine la
suflet. De cile nopți ți-aud visurile, parc-ar fi visuri
de lup bolnav — le strigi, le urli — of, of!

(Pleacă cu Radu prin ușa din fund.)

POPA

*(se uită-pe fereastră după ei, le mai face un semn, dar în
zgomotul căruței ce pleacă, cei de afară nu aud)*

| Patrasio! Patrasio!

(Se așază iarăși la masă. Răsfoiește file proaspete.)

I Uităi să spun să-mi cumpere cuvântările lui
Luther! m Vestitorul din Vitenberg!... Din tot ce s-a
clădit, n-a lăsat H nimic neatins! Din tot ce s-a zidit,
nimic nu mai rămîne || neclintit! Luată e pecetea de
pe cele șapte taine, și omul ■ fiți mai Începe odată
drumul lung de la-nceput, iarăși și iarăși
■ de la-nceput, dar izblnda-î aproape, și omul va fi

(Pauză.)

tînăr

■ odală și slobod ca Elohim peste ape!

Ca-n fiecare seară taina cărnii mă
roade. Dao-aș pleca, aș ști poate
totul.

Dacă rămîn, aș avea poate totul.
Nona!

(Cu patimă, încet.)

Vino pe picioare de vis, aşază-te lângă mine, ia-mi capul greu între mini şi numără-mi perii albi ce-au crescut în răstimp.

Ia fir de fir şi zi:

„Călăule,

acesta e alb, fiindcă ți-ai ucis altarul,
acesta e alb, fiindcă m-ai dorit cu păcat,
acesta e alb, fiindcă m-ai dorit frumos.”

(Zgomot la uşa din fund, se deschide, intră Omul eu cercei în ureche, un ţăran mărunţ şi splnatic.)

OMUL CU CERCEL

(viclean)

Gînduri bune, părinte — şi multă
sănătate.

POPA

(aspru)

Tu erai? Ce doreşti?

OMUL CU CERCEI Avem o
fîntînă spurcată, te-am ruga să ne
ţii o slujbă de curăţire.

Un bou a băut din găleată, şi-un şoarece
mort am găsit în apă.

POPA

(încruntat)

Nu fac slujbe. V-am mai spus.
Secă-ţi fîntîna pînă la prund, ajută mai
mult decît apa sfinţită de-un popă cu
spatele către apus.
Nu v-am luminat îndeajuns?

OMUL CU CERCEL

Ne-ai luminat, Părinte, e-adevărat, dar
legea e veche.
Ne-ai luminat aşa de mult

ca azi nu mai știm ce e de
Dumnezeu lăsat și ce e de la
Draou.

O, o, - și nu e bine așa.
Astea ți le spune un om cu cercei
în ureche. De-un an în sat te-am
adus, dar pînă azi nu ne-ai zidit
biserica precum ne-ai spus.

POPA

Tu nu știi ce-i lăsat de Dumnezeu
și ce e de la Dracu? Ha!
Oamenii cu cercei sunt de la Dracu. Hop-
țupa-hopă!

(Aruncă o carte după el.)

OMUL CU CERCEL

Se poate, altfel n-ar avea nevoie de popa!

(Iese.)

POPA

(singur, se duce la fereastră)

Șarpele luteran nu vrea să vie.
Parcă s-ar fi ascuns în mormînt de-
o jumătate de an.
E așa de greu în pustie.
Pe scocul morilor ape cîntărețe se-aud.
În vînt a început să bată cerul în piept.
Cînd soarele va apune
norii vor fi roșii ca părul tău, Nonal

Acum aștept.
Și-ar trebui să cînt.
(S-așază pe un scaun.)

TABLOUL AL DOILEA

FIICA PĂMINTULUI

Dimineața, în aceeași odaie. Popa, pe același scaun unde se așezase în apusul soarelui de ieri. Liniște. După un răstimp, s-aud copite afară. Lovituri de picior în ușa din fund. Popa, cu capul în jos, nici nu tresare. Se deschide și intră Nona.

NONA

(Cu căciulă ciobănească, cu cojoc de oaie larg. În mână cu un bici scurt de curele. S-apropie pînă la spatele Popii și-i șoptește așa de încet, încît el crede că vorbele și le spune

Sunt aici. La-la!
Sunt aici.
N-ai venit să mă ridici.
Cu capul în pămînt ca un
sobol la ce te gîndești
Părinte — așa de pierdut
în gol?

POPA

(fără a fi prins de veste că cineva e lingă el)

O dată, numai o dată' am avut
liniște de mormînt în viață,
nouă luni în sinul celei ce m-a născut..*
Amintirea te-nșeală, părinte!
Nu te zvircoleai și-atunci ca pe spini?

Nu-ți duceai ~~NON~~ niii la gură?
Nu-ți rodeai ~~nihiile~~ de neastîmpăr
s-ajungi cit mai curînd
sub biciul soarelui să suspini!

(Aspră și mindră.)

Deodat' cu cîntatul cocoșilor
verzi Nona ți-a sosit călare în
prag.

Ți-a bătut în ușa rîzînd să-i
ajuti să descalece.

Și tu, tu — greul-pămîntului '
n-ai auzit, n-ai văzut.

POPA

(la vorbele din urmă, întoarce capul și sare strigînd)

Nona! — De unde vii?

*(Se repede și-o cuprinde cu brațele. Nona se zbate, se
smulge, și-i scapă, lăstîndu-i cojocul tn brațe. Rămîne
îmbrăcată numai tntr-o mătase roșie lipită de trup. S-
ascunde după blidar.)*

NONA

Nu e nimenea acasă?

POPA

Nimenea.

(Se apropie de ea.)

NONA

Să nu te-apropii, c-o pățești. Azvirle-mi

cojocul. POPA

(încă un pas)

încercările pot începe.

NO

NA

Ușor s-ar putea întâmpla să-ți hîrbuieze toate
ulcioarele și cioburile ar sta mărturie strigătoarei

POPA

(cu 9 nouă îndrăzneală spre ea)

Sparge-lei

NONA

Dacă AU t« astimperi — fug în sat așa cum sunt.

POPA

Ei — și? Vor zice oamenii c-a ieșit dracu pe
hornul popii. Te-or prinde și te-or arunca în rîu să
te boteze. Ha! Drac botezat!

(Încă un pas.)

NONA

A doua «oră nu mai zic.

POPA

(Spre ea)

NONA

(pune mina pe clanja ușii, o deschide și dă să fugă) **Te-**

ntorci?

POPA

(se retrage)

Nu fi copil, nebuno! Aici ți-e cojocul!

(I-I aruncă.)

NONA

(tncchiztnd ușa și luiniu-și cojocul.)

Înapoi, părinte, spre colț!

POPA

(Se depărtează.)

NONĂ

Cit ești de blîndl

POPA

Nici n-ai fi crezut.

NONA

De unde vii?

NONA

De nicăieri și de
pretutindeni.

POPA

Nu.

POPA

Sau n-ai fi fugiți

NONA

Ba da. Cu toate acestea — dar s-o lăsăm. IvI-ar
fi prins satul? Poate n-ar fi fost înțlia oară, de
cînd pierd verile prin munți.

POPA

Nonal

NONA

; Și astăzi intru în casa ta — oaspe
viclean, N' oaspe vechi,
lf oaspe cu gînduri ascunse.

Să te păzești!

Minile mele scapără primejdii.

POPA

Primejdii peste zilele popilor.

Sunt gata să te-ascult.

NONA

(ispititoare)

Dac-ai fi un altar, aș sări
peste tine goală ca luna.

Dap ești numai — popă!
De-ai fi biblie prăfuită, mi-aș lăsa
urma tălpilor pe tine.
Dar ești numai om. Om și popă pravoslavnic!

POPA

(cu patimă)

Nona, de ce-ai venit?

NONA

Să tulbur apele ca îngerul Domnului,
Sunt rea?

Ce e?

Minunile de felul meu nu sunt
niciodată mai bune.

Unu, doi, trei — prinde-1!

(I-aruncă biciul.)

POPA *(il prinde)*

NONA

Nu vezi? Un bici cu șapte curele. Când simt
prea rea, lovește-mă!

POPA

(învrte biciul nervos și-l pune pe masă)

Ai zăbovit așa de mult!

NONA

N-am putut să viu mai curînd. Vino în genunchi
pin' la mine și-ți spun fără minciună — numai ce-a
fost.

POPA

Sub cojoc ești o flacăra.

M-a prins aproape teama

să nu te stingi de-o adiere a dimineții.

Nona, de ce te-ai îmbrăcat ca o flacăra?

NONA

În teatrul cetății — aseară — am jucat un mister, ceva. ci spre căderea îngerilor din cer. Am fost una din ficele pământului.

POPA

v Ghimpe în călcîiele arhanghelilor, ce?

' NONA *

| Cum vezi, vin la tine de-a dreptul din teatru.

POPA

Altădată veneai din mînăstire.

NONA

I. Cam tot atît. — Găsești lucrul așa de minunat?

POPA

1 E așa de ciudat. Fiică a pămîntului! De-acum îți zic numai așa. E un nume din care m-ademeneste tot sufletul tău. în picioare ai opinci?

NONA

i Cum au țărăncile voastre.

POPA

Nu înțeleg: cojoc... opinci... Flacăra în cojoc și mister în opincii — Ce gânduri — Nona?

NONA

Venii — să cer socoteală! Ai făcut ceva plină acum ca să-mpiedici clădirea bisericii — în acest cătun de ciobani?

POPA

1 Niciodată n-o să știi gîndurile de cari am pățimit, nici durerile 1 Gîndește-te.'de un an sunt popă aici între brazi, dar nici o liturghie n-am ținut pînă azi. îmi singerez călcîiele ne boite cerești, vorbind în parabole despre lumina din Vitenberg.

NONA
Catehismul luteran l-ai tălmăcit?

POPA
Da — e-aici. Te aștepta de mult, dar... n-ai mai

Dă-mi-
1!

venit.

(În manuscrisul.)

NONA
POPA

Nona, oamenii noștri — ciobanii aceștia — ce
Înțeleg ei? Mă prind iar îndoielile! Mai putem
ajunge la ceva? Cîteodată totul mi se pare în
zădar! Poate ar fi mai bine să arunc *Catehismul* în
foc!

NONA
(sare după el)
Nu, părinte! Dă-mi-l, părinte. Ascultă-mă.

(Se lipește o clipă de el și-i ia)
Catehismul. J **îmi ești** așa de bun,
părinte!

POPA
Sunt prea puțin slobod întru haiducia cu duhul!

NONA
Mine vei fi mai slobod. Ha-ha!
(își pune Catehismul în căciulă.)

Omul a ieșit din carnea sa ca să intre în
biserica; Luther face drumul hxtors: iese din
biserica pentru ca să reintre în carnea sa.

POPA
Ha! Ai învățat și teologia?

NONA
Numai atît cit Îmi trebuie ca să mă plimb rîzînd
printre taine.

Părinte, ți-aduc o bucurie.
Vrei să ajungi episcop al stinilor?

POPA

(își mușcă buzele)

K Episcop al stinilor luterane, vrei să zici?

*(Chinuindu-se lăuntric, s-așazăpe-un scaun Ungă masă. Nona,
ca o ispită, se-ntinde în fața lui cu coatele pe cărți.)*

■ I

NONA

Ei — ce e? Te-ai supărat — pentru ce? Răspłata
destoiniciei nu e destul de bogată? Haide, dă-mi
mina.

(Întinde mina peste masă.)

POPA

(Nu răspunde.)

NONA

| Nu vrei?

(Nu răspunde)

(Pauză. Cum Popa nu răspunde, Non masă și o privește.)

Ce ploscă frumoasă aii Ca
șoldul unei băcițe, care s-
apleacă să mulgă oile — să
ducă pe urmă lapte în rai.
Mă lași să beau?

POPA

(Tace.)

Nu răspunzi? Teolog încăpăținat. Dar eu beau.

(Iți toarnă vin în pahar ți bea.)

Îți beau vinul cu dușmănie. — Ei, spune-mi, de
ce-ți muști buzele?

POPA

(izbucnește, ridicându-se)

Sfatul săsesc al Sibiului îmi face această
făgăduială?

(Ironie.)

Episcop al stînilor luterane! Ha! niște pășuni
grase ca-n *Biblie* nu-mi făgăduiești? Turme de oi,
clopote pentru vaci! Niște munți sau o grădină c-o
mie de pruni?!

Nona, dar Luther? Gîndul? Cugetul? N-am
făcut totul numai pentru cuget?

NONA

Ha-ha-ha! Te-nfurii ca un copil. Spune-mi,
părinte, m-ai dorit mult?

POPA

Lasă-mă, pleacă!

NONA

Și dacă m-ai dorit - de ce?

Fiindcă sunt gînd sau... sau

Fiindcă sunt ștea păcătoasă de carne vie

și de oș neastîmpărat?

Fiindcă sunt gînd sau fiindcă sunt o

pășune caldă pentru visul tău

flămînd?

POPA

(se pierde)

Nu știi.

NONA

Vino lingă mine! — Vinul ți-e plin de floare.
Bea și tu! Sau ți-a prins și sîngele floare?

POPA

Nona, mi-e sufletul greu.

(Se-ncovoiaie chinuit.)

De cînd ai intrat filfiitoare în
viața mea || mă zbat
între îndrăzneli ce scutură turlele
cerului și între temeri de copil —

(Șoptind:)

Din potire-aș putea
Bînge de Dumnezeu să arunc în țarină
— și totuși carnea mea tremură.

Citeodată iau capul cinelui meu între
palme, mă oglindesc în ochii lui — și
simt: i-e milă de mine că-s om.

; Pașii se opresc, mă caut în amintire:
de unde vin? Mă caut în zare: unde
merg?

Mă caut în pulberea drumului, și
printre hîrburi de cer: cine sunt?

Vezi Nona, acum sunt trist,
, acum sunt foarte trist,
și totuși dac-ar fi iarbă verde aici în jur
aș putea să joc desculț și nebun în fața
ta.

T Tu m-ai privi,
dar jocul meu ar fi așa de trist |: c-ar
stîrni plîngere.

NONA

■ Dacă vrei, plec.'

POPA

I; Nu. Mai rămîi.

NONA

K, Ar putea să intre cineva. Nu crezi c-ar fi mai bine
să
|oc?

POPA

■t: Sunt așa de singur. Singur de tot. Ar putea
pămîntul să | 'Io prăbușească, aici nu prinzi de veste.

De multe ori doresc

|™ »n pîrjol al reformei peste satele de-aici și peste
mine — să Kp. Pe la voi lupte sunt?

r

NO
NA

Lupte și pîrjol pretutîndeni. Proroci, cari scot religii nouă din traistă, cliți vrei. Multe spînzurători pe drumuri — și unde te uiți — reformatori și ciori.

POPA

Fiara apocaliptică trece printre noi. Nona — poate de aceea ai intrat și tu în patima mea.

NONA

Așa e veacul —
pe drum spînzurători,
fica pămîntului intră în patima popilor —
se-nalță în șea,
stringe calul cu pulpele, trece: ce
vreme frumoasă!

POPA

Nona, ești așa de frumoasă în lume!
Ești așa de frumoasă! Pentru tine ies din biserica mea și reintru în carne. Pentru tine voi zădărnici înălțarea lăcașului. N au căzut și arhanghelii pentru ficele pămîntului?

(Pauză.)

Nona, mă zvîrcolesc sub frumusețea
ta, ești vie, ești aici.
Părul tău are miros de rouă" și de parangină.

(Pauză.)

In răcoarea zorilor plutește căldura ta,
•? O aduimecă prin păduri dobitoacele subțiri.
Căpriorii se opresc pe urma ta cu
nările în vînt și uită să meargă la
izvor.

NOXA

La-la! In adevăr? Și nu te-ai gîndit niciodată să
pleci — să mă cauți?

POPA
BfeAseară voiam să pornesc spre Sibiu, să te caut tn fosta niînăstire
franoiscană.

- NONA
H N-ai mai fi găsit pe nimenea acolo.

POPA
i Nici o călugăriță?

NONA
I Nur

POPA
Au plecat din mînăstire? Lera dus cineva in ispită?

NONA
Eu! Și s-au făcut luterane.
POPA

i
Tulbu mințile toate pe unde treci ca o volbură!
ri

NONA
(se tnvrtește chiotind)
Învîrte-te volbură, orbește călugării,
înalță-te sfredel cu turla bisericii.
Spre mare, spre soare vîrtej întoarce-te,
prisnel alb de pulbere poarte-te biciul și
plesnele vîntului.
Spulberă iile, sparge ulcioarele.
Treci peste dealuri, mori peste vie —

învîrte-te volbură!
*(Se răstoarnă obosită peste masă, cojocul din nou i-a căzi la
picioare.)*

Oh, azi toate, toate sunt luterane! Ha-ha-ha-ha! POPA

Numai
eu.

Oh!

Toate luterane și nici una fecioară.

NONA
POPA

NONA
Ha-ha! Numai eu! La-la! Numai eu!
POPA

(Popa se azvîrle după ea. O prinde, Nona scapă și lăslndu-și cojocul pe podele, fuge în odaia de alături, trintind ușa după ea. Popa scutură ușa. Nu se deschide.)

Nona!

(Scutură.)

Deschide, Nona! Nona! Rup ușa!

(Nici un răspuns.)

Nona!

(Popa se întoarce, ia biciul de pe masă și strîngînd din dinți, îl învîrte tremurînd. Cîteva clipe după aceea se des-î eh ide ușa din fund și intră Moșneagul. Popa se repede și, fără de-a zice ceva, îl lovește cu biciul, descărcîndu-și pe spatele lui chinuit și furia neputincioasă.)

MOȘNEAGUL

(blînd)

Nu mai da, părinte!
POPA

(Îl lovește fără întrerupere și urlă, întunecat ca din pămînt)

Nona!

MOȘNEAGUL

Nu mă mai lovi. Lasă-mă.

(cu aceeași blîndețe)

Ți-ai greșit ceva? Nu m-ai văzut de ani. Doare,
pă-

HF'. (Prinde curelele eu

mtinile, se freacă la ochi și privind cure-
lele, vede ceva.)

f Ce noapte! A cui e biciul?

POPA

(se liniștește)ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat)

Iartă-mă! Să mă ierți, moșule. Iartă-mă! Nu știu, a fost în chin
înăuntru, turbure și amar. A trebuit să lovesc pe . jpieva. A trebuit să
lovesc pe cineva. — Ce e? Ce vezi?

MOȘNEAGUL

Nu e nimic. Numai noapte. Lumină izbucnește din înălțime. Stai... se
vede mai bine. Acum e o biserică — arde —

POPA

Unde? Unde?

MOȘNEAGUL

Dă-mi biciul!

(Prinde biciul și ghicește în el ca într-o palmă.)

R o goană de oameni.

K Oamenii duc un clopot...

1 Dacă privești mai bine, nu e clopot — E o femeie — jpttnienii o aruncă
— în flăcări! — De ce trebuie totdeauna m vād?

POPA

Nu e clopot...

Iartă-mă, moșule! Nu știu de ce te-am lovit! N-am păiu fost stăpîn pe
mini. Cînd viața îți macină inima, lo- nști pe cel dintîi care-ți iese în drum.
Tu erai? Iartă-mă, •Am văzut. De unde vii?

MOȘNEAGUL
De unde vin?
Trei ani am s tat în temniță.

POPA
Da, da, trei ani. Nevinovat.

MOȘNEAGUL
Nevinovat? — Cine ar putea să spună că e atît de nevi novat ca să nu stea trei ani în temniță? — Și pe urmă chim așa de rău nu a fost. Erau zile cînd puteam — In iarbă să-mi arunc lanțurile, și puteam flămînd să vorbesc cu eo din jur despre pine, despre tuse, despre iarbă, despre cer

POPA
(*Ascultă încordat.*)

MOȘNEAGUL
Părinte, mai înainte m-ai lovit cu biciul peste cap. Ai spus apoi-că nu știi pentru ce ai dat. Te chinule norocul, și-ai fi plesnit pe oricine. Atunci am venit tocmai la timp - nu-i așa? Altfel ai fi biciuit pe altcineva, sau poate-ai fi scuipat pămîntul, ca tilharii pe Isus. Părinte, vreau să na bucurăm împreună, că am venit la timp.

POPA
(*ca și Moșneagul de liniștit*)
Tu vorbești, și cum vorbești mi-e
parcă m-aș întinde în umbra
unei vechi fîntîni.
Apele-n adînc sunt liniștite,
și de acolo mă privește
verde, limpede, adine — Ochiul lumii.
— Ai sosit în sat acum?
Ești încă plin de praful de pe drum.

în sat nu mă
duc.

MOȘNEAGUL

POPA

Mi-aduc aminte, ți-e frică de copii.

MOȘNEAGUL

Copiii ar putea să strige după mine, urlt, urlt, și m-ar illîren prea mult. — Cum nu mai am pe. nimenea, am venit li ci, să te întreb...

POPA

Poate ți-e foame?

MOȘNEAGUL Nu| Nu. — Nici
nu îndrăznesc...

POPA

Nu îndrăznești să-ți fie
foame?

MOȘNEAGUL

H E prea mult ce te rog. Mă primești ca slugă? Sunt nevoiaș. de-abia mă țin. La cîte ceva , totuși mă vei folosi, bunăoară să mă bați cu biciul cînd te chinuie viața.

■ Sau mă crezi și dumneata — cum mă cred ceilalți, un — Un eretic?

POPA

Nu mai înțeleg
nimic.

MOȘNEAGUL

Asta înseamnă că ești la începutul
binelui.

POPA

[r' (se apropie de el mai tare și-l mîngîie pe cap mirat)

Cit argint ți-a umplut părul!

MOȘNEAGUL

Păianjenii vremii l-au țesut.

POPA

Arată-mi și mînilele Ce străvezii s-au
făcut!

MOȘNEAGUL

Fiindcă n-am lucrat. Trei ani în ocnă, trîntor
atîta timp O dat' mi s-a părut că mi-am pierdut
mîinile. Se vede ci albine au venit apoi, și-n somn
mi-au făcut altele din ceară

POPA

Rămîi la mine, moșule!

MOȘNEAGUL

Rămîn, și ce-oi putea, voi ajuta și eu — prin
curte prin grajd.

POPA

Doamne, Doamne, ochiul lumii în grajd!
Mai înainte priveai curelele și vedeai. — Eu n-
am văzut nimic.

MOȘNEAGUL

Ceea ce văd eu, se-
ntîmplă și ceea ce spun
— este.

POPA

Ce-a fost?

MOȘNEAGUL

N-a fost clopot.

POPA

O femeie — a fost! — Ai mai văzut-o undeva?

MOȘNEAGUL

Nu știu s-o fi văzut. Nu mi-aduc aminte.

POPA

De ce nu-ți aduci aminte? Nu vrei să spui? Cine
a fost?

MOȘNEAGUL

(*ti mîngîie mîinile*)

Liniștește-te, părinte.

POP

Da. Mă liniștesc.

A

MOȘNEAGUL

Eu mă duc în curte. E mai bine-n iarbă. Vezi?
Tocmai răsare soarele.

(Iese.)

POPA

I? *(Tace, după un răstimp se duce la ușa odăii de alături. Încearcă să deschidă ușa.)*

I Nona! Deschide

1 Deschide,

Nonal

(Ascultă cu urechea pe ușă.)

Nona! No-o-na!

(Nu. răspunde nimenea. Împinge ușa cu putere, se deschide.

Privește mirat din prag.)

Nu e nimeni. Nona! — A fugit pe fereastră.

Ce-a voit? *(Se-ntoarce, se uită nedumerit, ridică de jos cojocul*

Nonei, și-l aruncă pe laviță).

Să-ți ia dracu episcopia 1

TABLOUL AL TREILEA

MOAȘTELE

Tocmai în față — curtea Popii — în continuare spre stînga cimitir cu morminte acoperite cu iarbă verde — cruci de lemn și de piatră. În dreapta e un colț al casei, cu pridvor și trepte, o fereastră spre curte — sub ea se vede gîrliciul pivniței. Mai departe, în fund, gardul cimitirului, pădure și munți. În fața pridvorului tremură un mestecăn.

MOȘNEAGUL

(Șezînd pe trepte, cioplește o cruce de lemn, o tîmplintă între celelalte cruci în cimitir. În clipa aceasta, ieșînd din casă, apare Patrasia în pridvor, cu fire de tort pe mini.)

PATRASIA

(îl privește lung)

Ce isprăvești, moșule?

MOȘNEAGUL

Vreau să plec.

Pentru ce să mai rămîn în sat eu ereticul blestemat?

În larg sînt fîntîni

cu apă pentru săraci,

macriș și frați pentru cel flămînd,

iar pentru suflet sunt maci înfloriți.

De mori părăsit

și iaci în iarbă neîngropat
se-ngrijesc ploile să putrezești ca un creștin.

PATRASIA

B Vorbești de parc-ai îngropa pe cineva.

MOȘNEAGUL

■ Nu sunt mlhnit deloc.

PATRASIA

■ UDe trei zile nu te-am văzut. Unde ai fost?

MOȘNEAGUL

(apropiindu-se)

i- Am cioplit crucea.

PATRASIA

î I? Pentru cine?

MOȘNEAGUL

Pentru mine.

PATRASIA

(cu înfruntare mirată)

K Moșule!

MOȘNEAGUL

Hr Nu mai pot să rămân.

PATRASIA

K Iar te-a prins nebunia plecărilor? Să nu te mai aud. Hp'czi că te las? Vrei să te prăpădești prin văgăunile păduri- KKiir? Vino aici. Mai bine-ai face să-mi ajuți să deapăn un Hjlil'tn.

MOȘNEAGUL

B Pe-mi arăți — cum — bucuros. Unde să stau?

PATRASIA

(ți pune firele de tort în. mini)

Ții firul uite-așa! Acum șezi aci, pe trepte. Cu una **ma** sus. Ori nu, vin eu mai jos.

(S-așază amindoi și începe depănatul. Pauză.)

Ce vreme curată. Se simte mirosul de

măceși. MOȘNEAGUL

(pierdut)

Te miri că morții nu ies din groapă să mai ia aer. Le-ai face bine.

PATRASIA

Ei aşteaptă să mergem noi la ei.

MOŞNEAGUL

Adevărat. Iată — noi clipim din ochi. De ce clipim, nimenea nu ştie. Cî. eu cred că aceste clipiri ale pleoapelor sunt paşii sufletului spre moarte.

PATRASIA

Da. **Îmbătrînim, îmbătrînim.**

(Pauză.)

Asta-i lina nouă de pe oile pe care le-am tuns ieri. O să-ţi ţes şi ţie o ţundră din ea, dacă eşti cuminte şi nu pleci,

MOŞNEAGUL

A cita oară mă abaţi? — Părintele unde-i?

(Apare popa în fereastră. Nevăzut de ei ti ascultă tot timpul.)

PATRASIA

De el e greu şi- c-un cuvînt să te apropii. S-a închis cdj un hîrciog şi e bolnav de cărţi. Dar ce e? Cîrteşte satul?

MOŞNEAGUL

E mihnire-ntre bătrîni că nu zoreşte clădirea bisericii,

PATRASIA

Asta o ştiu de mult. Şi cei tineri?

MOŞNEAGUL

MOȘNEAGUL

Părintele a avut îndrăzneala de a tălmăci
evanghelia, faptă pentru care urmașii îl vor
preamări.

PATRASIA
(*scapă ghemul*)

|| Am scăpat ghemul! Mi-1 dai? Grijește să nu se
incll- cească firul.

MOȘNEAGUL

(I-1 dă, se oprește cu ochii în zare.)

UN BĂIEȚANDRU

(trece, prin cimitir, strigă)

Hristos s-a 'nălțat!

PATRASIA

Adevărat că s-a 'nălțat. — Vezi moșule, am și
uitat că astăzi e Ispasul. Ai auzit? Să lăsăm lucrul.

MOȘNEAGUL

Dacă nu-i biserică în sat.

PATRASIA

îmi vine-așa de greu să te întreb. Trebuie să fie
minciună ce se vorbește.

MOȘNEAGUL

I' Despre cine?

PATRASIA

Sunt așa de îngrijată de sufletul tău.. Oamenii spun că tu ești necredincios. Acum când băiatul a strigat „Hristos s-a'nălțat", mi-a venit în minte.

MOȘNEAGUL

Lasă lucrurile astea.

PATRASIA

Ești eretic cu adevărat?

MOȘNEAGUL

Ce să fac? E o meteahnă din naștere. Cum alții se nasc șchiopi, eu m-am născut așa.

PATRASIA

Nu vrei să-mi yorbești?

MOȘNEAGUL

Las'. Face vreun rău cuiva? Poate te-ai speria.

PATRASIA

Moșule, dacă-ți spun. Nu ne-aude nimenea.

MOȘNEAGUL

Trag tăcerea peste credință, cum pleoapa se trage peste ochiul cu albeață. Dumitale totuși, aş putea să-ți spun. M-aș ușura ca în spovedanie.

Știi că pentru om e un păcat de moarte să se depărteze de Dumnezeu, dar... dar... pentru Dumnezeu n-ar fi tot un păcat de moarte dacă s-ar depărta de om?

(Se pierde.)

Isus a luat trup în iesle pentru-un vis bun, a trăit precum știi — și a murit cum e scris.

PATRASIA

(cu încordare)

Apoi a înviat și s-a'nălțat.

MOȘNEAGUL

R'S-a 'nălțat? Nu. - Nu s'a 'nălțat. S-a-ntrupat în pământ ■pa să ne fie aproape.

PATRASIA

H Cine? Isus?

MOȘNEAGUL

Isus e piatra,

Isus e muntele,

f totdeauna lingă noi — izvor limpede și mut,
totdeauna lingă noi — nesfirșire de lut.

Fără cuvinte cum a fost pe cruce

Isus înflorește-n cireși
și rod se face pentru copiii săraci.
Din flori îl adie vîntul peste morminte,
el pătîmește în glie și pom —
o răstîgnire e în fiecare om
— și unde privește: Isus
moare și-nvie.

C-o singură moarte B . cine
poate fi mîntuitor?
C-o singură moarte
i cine ne scapă de ispititorul negru din pustie?

PAT RAS IA

K Cu picioarele suntem pe trupul său?

MOȘNEAGUL

1 ' Pămîntul tot e trupul său, și noapte și zi umblăm
prin Hsucaristie.

PATRASIA

| Dar nu știe nimenea decît despre Isus-Omul.

MOȘNEAGUL

1 Un vis al meu știe și despre Isus-Pămîntul.

PATRASIA

Tu te rogi pămîntului?

MOȘNEAGUL

Eu nu mă rog niciodată. Eu iau numai țărână în
palme i și mă joc cu țărna. Uite — așa...

(își trece țărna printru degete.)

PATRASIA

(fascinată)

E așa de frumos tot ce spui. Cum? Adică tu nu te
rogi? I Moșule mi-așa de frică de tine.

MOȘNEAGUL

Totul e rugăciune.

PATRASIA

(strigă ulmită și speriată în același timp)

Părinte 1 Părinte! Vino s-auzi și tu.

(Popa ascultă tăcând.)

MOȘNEAGUL

Nu — nu — nu mai pot vorbi. Nu e nimenea să
mă vindece de credința mea. Viața întreagă am
încercat să mă | înving — n-am putut. De-aș putea
muri, dar nu mai mor. Am uitat știința morții cu care
fiecare om se naște. Nimenea nu-mi mai știe vârsta,
o, o — și nu înțeleg cum fac alții că mor, numai eu
nu.

PATRASIA

Adevărat, ai mărturisit un mare păcat. — Isus e
piatra și muntele?

MOȘNEAGUL

Totdeauna lingă noi izvor limpede
și mut, totdeauna lingă noi
nesfârșire de lut.

PATRASIA

Te-ai spovedit vreodată?

MOȘNEAGUL

De multe ori, dar n-a ajutat. Și slujbe am dat să
mi se facă, Odată cu șapte și-odată cu nouă popi, n-
au ajutat. Nimic nu mai ajută.

PATRASIA

(se gîndește)

Spune-mi, Isus-Pămîntul...?

(Nu știe ce vrea să întrebe.)

Moșule, să-mi făgăduiești că nu pleci de-aici.

MOȘNEAGUL

Pînă mai este cineva, care vrea să rămîn,

rămîn. *(Vine un orb, un schiop și un ciung.)*

CIUNGUL

Spor celor care pot lucra.

ȘCHIOPUL

Sănătate celor care pot umbla.

ORBUL

Noroc celor care văd.

PATRASIA Ce vești treime

a nenorocului?

ORBUL

- Eu aduc un ochi de argint pentru icoana

Preceștii. ȘCHIOPUL Eu aduc un călcîi de argint.

CIUNGUL

Și eu o mîna de argint.

Poate v-ajută Maica Domnului, că, vedeți, încă n-am
mîncat ut veacul minunilor.

PATRASIA

P
ICI

ȘCHIOPUL

O de-ar ajuta!

I — Lucian Blaga — Teatru,
vol. 1

I

ORBUL

Pomii scot muguri în fiecare primăvară. N-ar putea și in capul unui orb să-nmugurească ochi noi?

PATRASIA

Lăsați-le aici: ochiul, călcâiul și mina. Maica Precistă e maică pentru toți. — Umblați tot împreună?

ORBUL

Numai așa împreună suntem un singur om. Ne petecim 1 unul pe celălalt.

MOȘNEAGUL

Orice om — singur — e așa de puțin, că nici nu-i poți j zice om. Abia toți oamenii împreună fac un singur om. I Oameni nici nu sunt; este unul singur și acela suntem toți jlaolaltă.

CIUNGUL

Așa-i. Nu vii și tu cu noi? Ai de toate, numai mintea-i j lipsă! Rămas bun!

CEILALȚI DOI

Rămas bun!

PATRASIA

Ar trebui să nu mai vorbești cu nimenea. Orice spui,! iese pe dos.

MOȘNEAGUL

(*disperat*)

Cînd se sfîrșește odată tot? Cînd se sfîrșește?

PATRASIA

(*il*

mlngtie)

Las', moșule! - Copil moșneag ești tu.

(*Pauză.*)

Biserica noastră e încă tot în stejarii pădurilor. Lipind! urechea de scoarța lor,, cred că ai putea să auzi clopotele ce

vor suna odată aici între dealuri. Bing-bang, bing-bang, lî foarte încet și foarte depărtat.

R Fiecare om aduce ceva: unui dă pînă pentru patrafir, altul pune suflet în creștături pentru poartă, altul dăruiește un sfeșnic pentru altar, altul dă aur pentru potir. Satul jașteaptă doar să vie omul trimis la Atos după moaște, f pentru ca lucrul să înceapă.

MOȘNEAGUL

I Nu știi că omul cu moaștele s-a întors? L-am văzut jilidineaori.

PATRASIA

H Popa nu știe nimic.

(Strigă.)

I: Părinte! Părinte!

(Către Moșneag.)

B De acum n-au ce să mai eîrteaseă.

POPA

i; *(a auzit, țși mușcă buzele, se-ncruntă, s-ableacă peste pervazul ferestrei)*

A venit cu moaștele?

PATRASIA

I Da părinte, mult n-o să-nțîrzie. De altfel, un pîlc s-apro-

^pio cu alai de progadie. El o fi. Are o traistă în mina.

(Săteni s-apropie. S-aud voci.)

UNUL

Totul e gata.

ALTUL

Gata, preoteasă, gata.

ALTUL

Numai omul îl așteptam,

Părintele unde-o fi? **ALTU**

ALTUL

O fi buchisind — unde să fie?

POPA

(coborînd treptele)

Bine-ai venit vecine de la Sfîntul Munte!
Moaşte ai adus?

OMUL CU MOAŞTELE

Moaşte puternice de sfînt vechi.

POPA

Frumoasă voroavă. Cum te primiră călugării?

OMUL CU MOAŞTELE

Ca pe orişice creştin, cu pine, cu apă şi cu binecuvîntare înaltă după drum lung. Altceva ce puteam să aştept?

UN FECIOR

Vreo maică să-ţi cadă la piept.

(Toiî rid.)

OMUL CU MOAŞTELE

În mînăstirile de-acolo, călugării nu intră tot cu perechea, ca dobitoacele în corabia lui Noe. — Aţiŝia merg la Atos' după moaşte, că monahii se grăbesc să moară cit mai curînd ca oasele drept moaşte să le fie dăruite credincioaselor bise- i'ici de pretutîndeni.

POPA

Asta-i singura lor fericire.

OMUL CU MOAŞTELE

Vor mai fi ele şi altele, dar vedeŝi, nenumăraŝi sunt sobolii moaştelor, care sapă mormintele pe Sfîntul Munte, şi astfel călugării nu pot să fie decît harnici în a muri. Se zice că

Sfintul Munte e întreg clădit numai din oase de călugări! Cu>cît sporesc ciolanele, crește și muntele, iar minăstirile ie-naltă tot mai sus pîn' vor ajunge la cer. Atunci nici sfârșitul lumii nu va întîrzia. Dar cu lucruri de-acestea se muncesc numai mințile proroace. În fundul unei gropi m-am încăierat c-un rus din Kiev și c-un sîrb, ne-am bătut pentru oese ca niște flăminzi pentru fărămituri de pine. Ce-am putut răpi — e aici.

(Pune traista la picioarele Popii.)

UNUL

Eu le-am văzut luminînd prin# traistă.

ALTUL

1 Atinge-le, poate te vindecî.

ALTUL

■t Drept să vă spun eu nu le văd.

UN FECIOR *(către*

Omul cu moaștele) '

r Dar în dăsași ce ai?

OMUL CU MOAȘTELE

*(luindu-și dăsașii ele pe
umeri)*

1 Ehe! Dac-ați ști. Minuni de vînzare — lucru mare.

(Desfac dăsașii.)

ALT EECIOR

Bl Parcă ai niște frunze acolo?

ALT FECIOR

r Frunze uscate.

(Toți se uită curioși.)

OMUL CU MOAȘTELE

Î Hm! Alea-s frunzele de smochin ale Evei. Fier-te-n rouă, Adunată de pe flori, tîmăduiesc orice boală. Cine le cum- Ijnlră?

UN FECIOR

Marfă eam veche.

OMUL CU MOAȘTELE

Nu cred, părinte. Ehe! Ce e de la Eva dăinuiește. Ori păcatul strămoșesc a slăbit în putere?

ALT FECIOR

Și-acolo ce e? Cărțulia ceea!

OMUL CU MOAȘTELE

Cînd îi zici pe nume, ^trebuie să croiești și-o cruce. Danii cel aruncat în groapa leilor a talmăcit visurile din ea. E bună mai cu seamă pentru cei ce au la casă fete mari sau alte năcazuri. Ce dați pe ea?

POPA

Doar n-o să faceți tîrg din progadie! — Ei, elăcași ai cerului! Mîne punem temelia!

UN BĂTRÎN

N-o să lipsească nici copiii!

ALT BĂTRÎN

Fiecare la locul său.

(Toți izbucnesc în chiote.)

POPA

Mult am dorit ziua aceasta. V-o spun cu — bucurie...

OMUL CU CERCEL

Ii stă în gît bucuria asta.

POPA

Dar să vedem ce ne-a adus vecinul în traistă.

(Desface traista și caută printre oase; izbucnește cu furie vicleană.)'

Oașe de dobitoc necuvîntator! — Batjocorești cele înalte. batjocorești închinarea omului? Vrei să latre cinele de sub altar în Vremea liturghiei? Negustorești cu minciuni și vinzi stirvuri găsite pe margini de drum. Vrednic ai fi să-ți citesc în fiecare zi toate blestemele.

OMUL CU CERCCEL

'Slujbe de-acestea faci, părinte? E drept că astea merg fără sfințire de apă.

POPA

(n-a auzit)

Voi ai să pîngărești ieslele, în care coboară Cuvîntul! I luați-îl! îl mai puteți suferi între voi? N-auziți?! Voia mea nu mai e poruncă?

OMUL CU MOAȘTELE

Mă faci de ocară? Nu crezi că am și eu un Dumnezeu, părinte.

POPA

I N-am ochi? Nu văd? — Ce? Nu vă mișcați?! Tăceți?

(Toti se miră, nici unul nu se atinge de cel cu moaștele.)

■r li țineți partea. Nu mai aveți urechi? Vi le-ați astupat cu plumbul păcatului? V-a pierit — obrazul! Plecați de acil Urniți-vă!

(Aruncă oasele peste ei.)

OMUL CU CERCCEL

Om fi noi îndrăciți, părinte, dar ce să facem? Cu atît mai rău pentru noi.

FECIORII

(îl trag de mîncă)

; Șt, șt! Taci, nu-1 mai cătrăni și tu.

UN BĂTRÎN

Părinte, nu e bine să te tulburi, iaca vorbim și noi.

POPA

Lăsați-mă, plecați! Vreau să fiu singur. Vreau să plec de aci, să nu vă mai văd.

OMUL CU CERCEL

Eu cobor vîrsta spre bătrînețe, mă ierți de-mi încerc și eu graiul.

POPA

Sfătosule!

OMUL CU CERCEL

Iacă mă gîndesc și eu cu mințile mele slabe, că dumneata ai dus o viață fără prihană. De ce să mai trimitem după oseminte la Atos? Ne-om apuca de biserică, și cînd vei muri — iartă-mă, părinte — cînd vei muri, te-or îngropa cei ce vor veni, în zidul ei, ca să-și aibă și ea moaștele vrednice, cum se cuvine!

UN BĂTRÎN

Că bine vorbește.

ALT BĂTRÎN

Cu înțelepciune.

UNUL MAI TÎNĂR

Numai lucrul să se pornească odată!

POPA

(neputincios, luptîndu-se strînge pumnii)

Te-ai răzbunat cercelele!

PATRASIA

Sireaca de mine — doar nu veți pofti să moară Popa ca s-aveți sfînt păzitor pentru biserică?

OMUL CU CERCEL

Să ni-1 păzească Dumnezeu! Așa om bun. Dumneata nici nu poți ști: satul întreg, dă slujbe pentru sănătatea lui la

toți popii din jur — ca să ne rămină întreg la minte
pînă la sfîrșit.

POPA
(se răstește)

Taci!

OMUL CU CERCEL

Tac,

tac.

UN BĂTRÎN

Așa om bun. Bun, bun.

UN FECIOR

*(căt-re
bătrîni)*

Ia — încetați odată babalăilor!

(Tumult.)

POPA

N-ați auzit? Ce stați? Plecați!

PATRASIA

(îl ia de mină și-l duce în casă)

Îți sfișii sufletul pentru niște — ?

(Oamenii se-mprăști-e, mai rămîn vreo cîțiva.)

UNUL

Ce-o fi avînd Popa?

AL DOILEA

De! E cam mîhnit de-o vreme. Ai crede aproape
că nu-i la loc.

(Arată spre cap.)

AL TREILEA

Și ține la curte un eretic.

l, (Cu coada ochiului la Moșneag, e sade pe trepte liniștit.)

Hu!

OMUL CU CERCEL

De-ar fi numai atît — atîta
grije!

AL TREILEA

Ce-i? Mai ştii ceva?

OMUL CU CERCEL

Să nu mai am zile de n-am văzut pe Necuratul
ieşindu-i pe fereastră într-o zi.

ÎNTÎIUL

Necuratul?

AL. DOILEA

Cum era?

AL TREILEA

Doamne, Doamne!

OMUL CU CERCEL

Curat Necuratul! Roşu, cum să
fie?

(Se duc. Mai rămlne numai Omul cu moaştele şi Moşneagul.)

OMUL CU MOAŞTELE

(şi-adună oasele)

Albe şi frumoase! Unu, doi, trei, patru.

MOŞNEAGUL

Pentru ce le mai aduni?

OMUL CU MOAŞTELE

Nu în zadar sunt negustor. Le cumpără jidovii, de
pagubă nu rămîn.

MOŞNEAGUL

Le cumpără jidovii?

OMUL CU MOAȘTELE

Ca să strecoare zeama de napi prin ele. Hî-hî-hil
(Pleacă.)

(Pauză. Se întunecă puțin. Din glrliciul pivniței iese Nona, furișându-se. Se oprește o clipă, privește fliftind roșie în jur. Apoi, sărind de pe-un mormînt pe altul, dispăre prin gardul cîmîtirului în pădurea din fund.)

MOȘNEAGUL

■ *(n-a văzut-o)*

Isus-Pămîntul... Boală fără sfîrșit...

TABLOUL AL PATRULEA

INTERMEZZO, REFORMATORII

La Sibiu. Laboratorul alchimistului Wolf, îngust și prelungit spre fund. în dreapta, tocmai în față, prin zid gros, o ușă. Lângă același perete, mai înapoi, se-nalță un schelet omenesc, lângă el, un scaun. Colțul format de peretele din dreapta și cel din fund e o fereastră uriașă gotic arcuită. În fund o altă ușă, spre curte. În mijloc o masă cu scaune împrejur* Lângă peretele din stînga o vatră cu foi. Pretutindeni aparate alchimiste, sticle și cărți.

ALCHIMISTUL

(Bărbos. E cufundat tn operații oculte lângă vatră.)

RADU

(In aceleași haine țărănești cu care pornise de-acasă, murdar.

Umflă foi — obosit.)

ALCHIMISTUL

(după un răstimp)

Hermes Tresmegistos a ta e
știința și puterea-ntreagă, fă-ți
vraja, grabnic să se-aleagă
metalul sfînt din vîlvătaie!
Suflă mai aspru din foi — băietе!

RADU

(cu neîncredere)

A mai scos cineva aur din gunoi de furnici?

ALCHIMISTUL

jv Suflă, băiete, și taci. Taci să nu sperii elementele
cu vreo prostie 1

RADU

Nu mai pot. Mă dor brațele, mi-s rupte de
oboseală. De-aici din coate mă dor.

ALCHIMISTUL

Bp S-alege aurul din zgură.

RADU

|| Ca untul din zăr, nu cumva?

ALCHIMISTUL

I Rostește formula! — Nu așa, cu brațele întinse!

RADU

(atitudine savantă)

Stăpîn ești tu peste
prezent, peste natura
naturata și fiecărui
element tu îi cunoști
durata!

ALCHIMISTUL

|| Asta-i invocația pentru zei idioți cu apă la cap. Altal
Formula a doua din cartea a treia!

RADU

Cea scrisă cu sînge de copil?

ALCHIMISTUL

Ptiu — fire-ai al sfinților! De unde știi?

RADU

Ieri ai spus-o măria ta.

ALCHIMISTUL

Și orice vorbă trebuie s-o spui după mine ca s-o

deochi? RADU

Ce să fac? Așa sunt eu. Așa m-am pomenit. — Of, brațele!

ALCHIMISTUL

De aceea nu izbutim în nimic. Același cuvînt de două ori rostit tulbură echilibrul naturii.

RADU

Cînd tac, tot așa zici.

ALCHIMISTUL

Oprește, s-a isprăvit jeraticul.

RADU

Nu mai mîntuim niciodată!

ALCHIMISTUL

(își face de lucra cu retortele. Radu sub vatră. Tăcere ctteva momente.)

Ce faci?

RADU

Adun cenușa.

ALCHIMISTUL

Lasă cenușa în pace. Nu e înțîia oară că ți-o spun. Cenușa se scoate afară numai în clipa cînd apune soarele. Odihnește-te acum. Natura își are superstițiile ei, pe care trebuie să le urmăim și noi întocmai.

RADU

Am auzit.

(Șade tpe-un scaun. Pauză.)

ALCHIMISTUL

. Ai fost azi-dimineață la domnul Doctor?

RADU

Da. L-am găsit în grădină.

ALCHIMISTUL

Ce făcea?

RADU

(se ridică)

| Știu eu? Ținea vrăbiilor predici despre Luther
— și fcriga:

(imită pe Doctor

universalis) l „Reformațiunea e în
primejdie!“

ALCHIMISTUL

(Il plesnește cu o nuia peste picioare) Î Ce-

ai zis? Ce-ai zis? Îți smulg carnea de pe
oase!

RADU

I Nu mai da! Nu mai da! Zicea domnul Doctor că
vine **e** bună seamă.

ALCHIMISTUL

(ți mai trage o nula)

I încă una! Asta ca să nu uiți s-adpci bere!

RADU

: Au, au, au, au...

(*Fuge afară prin ușa din fund. În aceeași clipă, pe ușa din
Er' dreapta intră Nona, îmbrăcată ca o domnișoară în veacul
al XVI-lea.*)

NONA

î li vine greu acestei buruieni păduratice să
crească în labra orașului — ee?

ALCHIMISTUL

Crește mai sălbatic chiar decît în vârful
munților. Nu e chip să-i astup gura.

NONA

A prins ceva pîn' acum?

ALCHIMISTUL

În citeva luni toată alchimia.

NONA

Atunci ce mai vrei?

ALCHIMISTUL

E afurisit de tot. Tot ce-aude repetă ca o gaiță
tăiată sub limbă.

NONA

Nu-1 poți ierta că într-o zi ți-a zis „maimuța lui
Dumnezeu”.

ALCHIMISTUL

Dar despre tine nu știi ce-a zis. Din cel dintîi
aur, ce-1 fac, zicea că-ți făurește niște potcoave,
fiindcă în pantofi ai avea copite de drac.

NONA

Și el? Ha-ha! Prea curînd.

ALCHIMISTU

L Nona! — Bine-ai venit!

NONA

Bine te-am găsit.

ALCHIMISTU

L Poftim aici, lîngă
schelet.

NONA
(*privind scheletul*)

Frumoasă tovarășie! Nu știu pentru ce-1 mai ții

aci. ALCHIMISTUL

Și-a însușit așa de mult obiceiurile casei că
poate fi I privit ca un membru al familiei.

NONA

Mai mult chiar. Seamănă cu tine. Parcă ați fi
frați ș gemeni! — Noutăți ai magistre?

ALCHIMISTUL

Nu. Adică da. Papa de la Roma s-a sinucis în
vîrstă de I 85 de ani. Anul Domnului 1560.

NONA

Vreo dragoste ceva?

ALCHIMISTUL

Aș! De supărare că Luther a ajuns în rai. Ai
băgat de K seamă că azi toți oamenii sunt bolnavi?
Asta vine de acolo că sunt religioși.

NONA

Și tu?

ALCHIMISTUL

I Eu mai puțin. Dar tu?

NONA

I Nu vezi cît de sănătoasă sunt? Am numai sînge,
religie I doar atît cît nu strică sănătății!

ALCHIMISTUL

IȚ: Ceilalți nu vin?

NONA

Nu i-am văzut.

ALCHIMISTUL

Dar ei de bună seamă te-au văzut și de aceea
mă prind că sunt aproape.

NONA

Din parte-mi — v-aduc vești! Vești rele!!

ALCHIMISTUL

(tresărind)

Ce?

NONA

Aș vrea să știu ce s-a ales de *Catehismul*
tălmăcit pentru valahi?

ALCHIMISTUL

Nu știu. Să Întrebăm pe Maler.

NONA

(*ascultă*)

Sst! S-a oprit o trăsură.

ALCHIMISTUL

Nu-ți spuneam? Trebuie să fie ei! Ii cunosc
după glasurile răgușite de axiome și demonstrații.
Iarăși o dispută dogmatică pesemne. Se-ncalecă
pentru fleacuri.

NONA

Ce să le faci? Patima lor: eu — silogismul —
berea!

(*Intră prin dreapta Maler și Doctor universalis*

discutând, se opresc lângă ușă, fără a se simți
observați.)

DOCTOR

Ergo: Dumnezeu e în întregime oriunde, în
orice părticică de spațiu. *Quod erat*
demonstrandum!

MALER

Dar nu e împotriva logicei ca partea să fie
egală cu totul?

DOCTOR

! N-are a face. Orice dogmă trebuie să fie într-o
măsură oarecare împotriva logicei, altfel nu
prezintă destulă garanție.

MALER

Stai, atunci dogma ta nu e destul de absurdă.
Mai înainte afirmai că spațiul e părelnic, deci un
atribut impropriu al Dumnezeirei.

DOCTOR

1, Spațiul e numai părere? Cine ți-a spus?

MALER

Tu mai înainte. Eram în dreptul bisericii.

NONA

' *(Ia o coastă ce-aștrnă liberă între ale scheletului fi-o aruncă între ei.)*

DOCTOR

(se-ntoarce tresărind)

A! Nona aici? Mă-nchin pînă la pămînt — amazoană luterană!

ALCHIMISTUL

Bine ați venit, bine ați venit! — Poftim — poftim — la masă, cuprindeți loc!

(Se așază toți la masă.)

DOCTOR

Nona, îmi îngădui locul lingă tine?

NONA

De ce nu? Doctor universalis... Ești cel din urmă cavaler. Zece ani cît ai stat în Germania, ai împlîntat în cer săgețile dialecticei, — păzește-te să nu-ți cadă toate pe cap. Iar cînd aveai răgaz apăr ai.

DOCTOR

(li astupă gura cu mina)

Pst!

NON

A

...apărai nepătata concepere ca să faci sfinții să

rîdă. DOCTOR

Sfinții au așa de rar prilejul să rîdă.

Bravo! Ura!

NONA

Nu ți-e rușine să mai spui și altora lucrul acesta?
Trei volume? Ce răbdare de măgar!

NONA

De-aceea scrii pesemne și cărțile de dogmatică.

DOCTOR

Trei volume! Ghiciți, cum le-am botezat!?!
(*grav*)

Teologia lui Adam, cel dintîi adevărat luteran.

MALER

DOCTOR

Asiniis portat mysteria! — N-ai ceva de băut,

magistre? ALCHIMISTUL

Fiți liniștiți, băiatul n-o să întîrzie.

DOCTOR

Bere?

ALCHIMISTUL

Bere... Dar Nona! Spuneai că aduci vești rele!

MALER

Vești rele?

DOCTOR

Nona, mercenarii?

NON
Da, da. Mercenarii catolici bat la porțile
cetății!

TOȚI TREI
(*speriați*)

Cp spui?

NONA

Adevărul.

TOȚI TREI
Jesus Christus — ce ne facem?
NONA

Ce ne facem?

ALCHIMISTUL

Suntem o mină de oameni într-o cetate șubred
apărată. DOCTOR

Apărată? Cu ziduri putrede și cu citeva bordeie
la marginea orașului.

ALCHIMISTUL •
I Dar de unde știi, Nona — că mercenarii — ?
NONA

I-am văzut.

MALER

Nu se poate. Vrei să ne sperii. Mai înainte
glumeai și rîdeai.

NONA
Vă place așa de mult rîsul meu? Mai rîd și-
acum — ha- ha-ha! Vă simțiți mai siguri?

ALCHIMISTUL

**Ce-i de
făcut?**

NONA

Din cele patru turnuri ale cetății, unul e plin cu apă.

DOCTOR

Unul e plin cu apă.

NONA

În al doilea bravi luterani și-au agățat slăninile.

DOCTOR

Da, da, adevărat — și-au agățat slăninile.

NONA

Al treilea stă să cadă ca un om beat.

DOCTOR

I-au pus proptele.

NONA

Al patrulea e observatorul astrologie al — mării tale, domnule magistru.

ALCHIMISTUL

Nona, dar valahii?

NONA

Ehei, dacă satele valahe ar fi primit reforma, n-ar mai fi nevoie de virtuțile voastre. Toate-ar fi altfel acum!

DOCTOR

M-am împotrivit vreodată? Nimenea nu-i împiedică. Îi primim! N-au decît să treacă toți la luteranism și să ne apere de catolicii

NONA

Ha! Îi primim! Cu bucurie și avînt, nu-i așa? Dar Luther nu iese din groapă să-i reformeze! Iar voi? Oh, să nu mai vorbim. V-am dat *Catehismul* — nu v-ați luat măcar osteneala să se tipărească. ,

MALER
 S-a tipărit! De mult! Chiar în teascurile mele.
 NONA
 Și cărțile unde sunt?
 ALCHEMISTUL
 Le rod șoarecii în podurile tipografiei,
 NONA
 De speriat. Cheltuieli, trudă, frământare în vînt.
 Nu vă mai înțeleg, Maler!
 MALER
 Ai toată dreptatea. Ar fi fost sarcina mea să
 împart *Catehismul* în satele valahe, dar m-am
 răzgîndit.
 NONA
 Te-au înfricat spînzurătorile?
 MALER
 Nu e tocmai ușor să pui piciorul într-un cătun de

DOCTOR

(*Cu patos.*)

munte. NONA
 Zdraveni martiri! Nu-i așa — doctore?
 Rușine
 Reformațiunea e în primejdie!
 MALER
 (*către Doctor*)
 : ' Știi ce? Încearcă tu! Nu ești nici înșurat, și dacă
 nu mă-nșel, n-ai nici copii.
 DOCTOR
 (*graw*)
 Am altă menire pe-aici.

~~NON~~
Menire înaltă de măsurător al cerului și nebun
de curte al Prea-înaltului Dogmatica firește!

ALCHIMISTUL

(sfilcios)

Eu — eu - aş putea încerca, dar — dar mai
târziu. Acum sunt tocmai pe cale de a descoperi. —

NONA

...drumul cel mai scurt pînă-n rai! Ce vă
pregătesc catolicii în taină, numai eu știu. Dați din
umeri? Nu vă pasă? Sau să pornesc *eu* cu cărțile?
Totdeauna eu? Totdeauna eu?

TOȚI TREI

(mirali și speriați)

Nu. Nu.

DOCTOR

Gărgăuni de amazoană!

MALER

Vom găsi noi pe cineva.

NONA

Mă duc eu! Mă duc eu!

ALCHIMISTUL

Nona! Să te cam astîmperi!

MALER

Fii cuminte!

ALCHIMISTU

L Păzește-ți capul, Nona!

MALER

Crezi că faci oameni din valahi?

DOCTOR

Eu nu-i prea cunosc, dar am auzit că-și țin în
mai mare cinste vițeii decît copiii.

NONA

Tăceți! St, sst!... N-auziți?... SsstL. Tropote de
copite în curte.

ALCHIMISTU

L In adevăr — tropote!

DOCTOR

Și eu am auzit.

NONA

(se ridică, merge încet la fereastră, strigă)
i Mercenarii catolici!

TOȚI TREI

(sar speriați)

Mercenari?... Ce ne facem, ce ne facem?

NONA

Facem baie în Styx, prieteni, încă în după-
amiaza aceasta. Tăceți! Nici o vorbă! Ascundeți-vă
unde puteți!

MALER

I Să ne coborîm mai bine în pivniță!

DOCTOR

In pod, în pod!

(S-ascunde, care unde

ajunge.) ALCHIMISTUL

NON

(scoate capul de sub vatră)

Nona!

(li face semn să se ascundă.)

NONA

(lingă fereastră)

Eu sar pe fereastră. — Ți se văd picioarele,
doctore! Rugați-vă!

DOCTOR

Doamne! Doamne! Sfântă Mărie!

NONA

(ironică

)

Fă și cruce, că doar ești luterani

MALER

Doamne, Doamne!

ALCHIMISTUL

Tăceți pentru Dumnezeu! Vreți să ne
nenorocim cu rugăciunile voastre?

*(Bubuituri în ușa din fund. La fiecare bubuitură—
tresărirea reformatorilor.)*

NONA

St! sst! sst!

*(Ușa se deschide. Călare pe-un măgar, Radu strigă cit ti
line gura.)*

Osana! Osana!

Magistre Wolf am adus berea și-un urecheat de
soi. Ține măgarul, poște-i găsești aur în gunoi!

Osana! Osana!

(Cei ascunși nu se mișcă.)

NONA

(ride cu

hohote) Pfui, reformatorilor!

(Iese prin dreapta.)

TABLOUL AL CINCILEA

CLOPOTELE

în stlna Popii. E clădită din bîrne groase. într-un colț e nn
prici, de-un cui atîrnă o traistă, tn mijloc arde focul. Noapte,
printr-o spărtură a acoperișului de șindrilă se văd stele.
S-aud clopote de biserică din depărtare.

POPA

(singur sezînd pe-un butuc, la picioare un cojoc, ascultă)

Zidarii încearcă glasul clopotelor
vestind depărtările că e gata
biserica.

Fecioarele uitind să mulgă vacile
vqr ieși în poartă

s-aBculte pînă-n noapte tîrziu.

Cîte clopote!

Din văi alte biserici răspund parc-
ar fi pornit toate ca o turmă spre
munți.

Iarăși o toamnă lungă vine cu bruma ei.

Și noi? Noi suntem unde am fost,
eu cu sufletul — dor din carne
prelins, tu și astăzi un cer neatins!

Nona, zvîrcolirea ne-a fost în zadar.

Aveai în glas aramă de clopot
eînd mă doreai stăpîn pe stîmile luterane.

Nona — floare de spin —

azi sunt cu-atîtea frămîntări mai bătrîn,
mai bătrîn c-o lume, mai bătrîn c-o
îndoială, mai bătrîn c-un chin.

Fiica pământului, tu nu ești aici să m-
ascuți — întârzie sau vii?

De unde?

Tu știi răspunde de pretutindeni, ai
putea în ușă zvicnindă s-apari — și ai
putea din pământ să țîșnești răsucindu-
te flacăra.

Stîna mea îți luminează în- noapte...

Cîte clopote! Cîte clopote!

*(Pauză. Clopotele s-aud fără întrerupere. Ușa se deschide
— intră Nona în haină neagră slrînsă de trup, ca să fie mai
slobodă în ademeniri. Popa se ridică grabnic spre ea.)*

NONA

Rămii unde ești!

POPA •

Nici nu intri bine și-mi pui zăgazuri.

NONA

De ce te miri așa? Nu-ți vine să crezi că sunt
aici? Mi-am îndemnat cam aspru calul. Și-a asudat tot
sufletul, c-a trebuit să-l acopăr cu cojocul meu, altfel
poate m-aș sfii să m-arăt atît de firește privirilor tale.
— Mă bucur că ești aici... și în răcoarea aceasta mă
bucur de — foc.

POPA

Am aprins cîteva vreascuri — e toamnă.

NONA

Ți-a dat pandurul la vreme de veste?

POPA

Da. Și m-am grăbit să te ascult. Vii cu noapte
bună sau rea, Nona?

Cum vrei — și bună, și rea. Înainte de toate însă —
șă-ti spun. Deși sunt numai și numai poveste, mie
foame c-aș roade și scoarță de brad.

Nona, nu știam. Cu mine n-ai adus mult. In stână
nu e nimic.

(Se gîndește)
Ba da! O bucată de prescură în traistă.

Nona
Ajunge.

(S-așază pe butuc.)
Părinte, de ce n-ai rămas cioban?

POPA
Ai fi dat și-atunci pe la stîna mea?

Nona
De ce nu? M-aș fi ascuns printre oi —
și n-aș fi plecat niciodată fîmîndă-
napoi.

Ai fi venit des?

Nona
Des ca zilele.

POPA
Ți-ai fi dat întîlnire cu urșii prin zmeuret.

■ Nona
Și nu mi-aș mai fi făcut de lucru cu nici un profet.

POPA
Nona!

Nona
Ce e, părinte?

POPA
(a luat prescura din traistă, i-o întinde) În
sat oamenii zic că șoarecii care

mănîncă prescură, se schimbă-n
lilieci.

Mi-e teamă să nu-ți crească și ție — aripi,
aripi de drac, fiică a pămîntului.
N-ăr fi mai bine să n-o mănînci?
N-aș mai putea om să te fac nici cu șapte
diecil

NONA

Să crească!

(Mușcă o dată din prescură, restul tl aruncă în flăcări.)

Ai tresărit? — Nu te speria!

Sunt așa de ostenită
că n-am puterea să mai fiu chin și pentru
altul. Și-afară de aceea, e târziu. Să
isprăvim! Vreau să m-odihnesc de drum
și mai ales de mine.

POPA

Ești ostenită de tine?

NONA

Atîtea zile și nopți mi-am sfișiat ființa
rizind.

POPA

Și-acum ești frîntă de tinerețea ta.

NONA

Nu de tot.

Ha! Te-ai bucurat că poți să răsufli?

Î>OPA

Nona! Ai țipat lăuntric ca un înger rănit. La ce te
gîndești?

NONA

(tipă)

IN-auzi? Clopotele! — Nu vor să înceteze odată?!
Clopotele îmi latră în urechi! Clopotele mă sfișie —
clo-po-te-lel

POPA

Nona, nu-s eu de vină.

NONA

Nu ești de vină. Știu că nu tu i-ai pus să le tragă.
Atîta lipsea. Să ne spovedim limpede. Ne-am poticnit
urît, părinte!

Așa ai zădărnicit clădirea bisericii?

Clopotele! Nu mai vor să tacă!

POPA

Nona, ce ai de gînd?

NONA

Oh! clopotele! Nu mai vreau să le aud.

POPA

Nona, ce ai?

Sufletul îmi tremură în toate vînturile.

NONA

Te datini?1 — De ce nu i-ai oprit să le tragă? Cel
puțin astăzi nul

POPA

Unde vrei s-ajungi Nona? Mi-așa de frică de tine.
Mi-așa de frică de tine. Mi-așa de — cald. Bine,
clopotele! Ce să le fac?

NONA

Am nebunii străvechi, părinte. Catolicii sunt
bătuți pretutindeni, răsuflu în larg. Unde sunt eu, nu
poate fi biserieală

Unde e biserică, nu pot fi eu! Pe unde trec eu,
trebuie să crească omul luteran!

POPA

Să crească omul?! Ha! Pînă unde să crească
Om! omul?

(încet.)

Mai demult am crezut și eu în eL

(Tare.)

Nona — floare nebună — ia-ți ispitele și du-
le-n pustie prorocilor care mănîncă lăcuste!
Ei sunt mai tari.

Ei nu te ascultă — și dacă te-ascultă
ei ar fi în stare să sfarme clopotele și să
dărîme bisericile!

(Deznădăjduit.)

Doamne, de ce ți-ai ales jertfa tocmai aici?
Nu mai știu, Nona — ce vrei? — Nu mai
știu.

NONA

N-am fost limpede? Ce vreau?
Deocamdată dintru adine să te tulbur.

POPA

Și-apoi?

NONA

Știu eu? Atîrnă de tine. Dacă tu nu vei voi
să-mi împlinești dorința, plec în pustie
să ispitesc prorocii din spini.

Să-i scot din ascunzișuri jucînd...

Tra-lal... Părinte, de ce suspini?

POPA

Doamne! — Nona... vrei să joci?; — Cum ți-ai
um mișcat Nona, linia neastîmpărată a
șoldul, șoldului tău s-a trup — și singură s-a
esprins furișat șerpuind spre mine.
din Acum mi-a încolăcit inima.
A trecut prin jeratic —
mi-a ncolăcit inima...

*(Se furișează la picioarele ei cu trupul
întins și i le*

cuprinde.)

Nona, vorbește, vorbește!

Nu mă lăsa să aștept!

(Pune capul pe pămînt.)

NONA

Te căiești ca ți-am tăiat drumul?

Uite, îți pun cenușă pe cap!

Cenușă pe capul părintelui...

(Îa cenușă și t-o presară pe cap.)

De ce stai așa, părinte, la
picioarele unei fecioare; E păcat.
Dacă-ți pare rău că mi-ai deschis
porțile soartei tale, plec de unde
am venit.

Dacă nu vrei să fii episcop

al stînilor luterane •

îți îngădui bucuroasă preoția

din Măgura ta pravoslavnică,

și mai presus de toate

dacă nu dorești să fii mine a ta — pleacă î

Te-așteaptă clopotele bisericii,

trage-le spre cerul muced al strămoșilor tăi.

Ridică-te părinte, nu mai tremura

ca un cîine plouat!

Du-te! De-acuma îți ai și tu sfîntul

lăcaș. Leagă-ți gîtul de clopote —

ispășindu-ți înîntîlnirea cu minunile

veninoase ale vieții.

Lucian Blaga — Teatru, voi. 1

Satul ți-a ceput oasele.
Numai de moaște mai ești bun.

POPA

■ Cum ți-au crescut aripile!

NONA

Umbra lor filfîie peste tine.

POPA

(cu voce istovită)

Umbra lor filfîie peste mine.

(Pauză. Se ridică pe-un genunchi.)

Nona, am crezut în lumina din
Vitenberg.

Și cîntam: „lumina înaltă lumina
sălbatică”.

De-atunci e mult.

Azi orice-aș mai face, n-ar fi pentru
cuget.

Mă vreau stăpîn pe stîni și pe tine văpaie
luterană!

De aceea îmi sunt străin, Nona, străin și
tulbure.

Zilele mele nu sunt ale mele, nici
noptile.

Mi-e parcă ți-ai trece

degetele de la picior prin sîngele meu.

Ai ieșit în calea mea, flacăra roșie; și la
chemarea ta am suit munții.

Voiam s-aduc'aici un cuget nou, viu ca o
stea azvîrlită dintr-o praștie cerească,
dar noul cuget e blestemat.

Tu te-ai strecurat în el.

Tu ești ulciorul, noului cuget.

Noul cuget are zvîcniri de fată fără
stăpîn, noul cuget își filfîie părul în vînt
ca tine. Noul cuget are miros aspru de
floare veninoasă ca pielea ta, —
sălbaticul cuget-întinde

ispite peste abisuri, și totuși — o, — și
totuși — cînd pun capul în poala
amarului cuget simt cerul jucînd. ^

· Nona, e'-aşa de greu să mai vorbesc.
Ieşi din viaţa mea precum ai intrat
şi lasă-mi trupul aici
pentru oaspeţii negri ai pădurilor!

NONA

Linşteşte-te — n-o să plec.
Asta ți-e singura teamă.
Ci soarta ta creşte din mâinile mele, n-
o să plec.

POPA

Ieşi, Nona, din viaţa mea, ieşi!

NONA

' O ceri?

POPA

Strig ostenit în noapte: ieşi, ieşi!

NONA

(mai blndă)

Ai suferit mult? Bietul părinte!

(îl mîngie pe pâr.)

(Clopotele conţinesc.)

în sfîrşit. Clopotele au conţinut.

Calul sforăie şi roade putrede foi.

Să pot, te-aş mîngîia, mult, mult, f^v cu
mini blnde şi moi. Ţ Să pot, aş fi aşa de
bucuros om cu tine — veşnicule chinuit.

POPA

Vorbeşte ...

NON

Vîrtej ești, părinte, întoarcere în cerc! Azi nu
mai știi nici tu — ce vrei! Înălțimile le vrei? Sau pe
mine mă vrei? Biserica ta o vrei sau înălțarea
omului?

POPA

E-așa de bine cînd vorbești.

NONA

Da, părinte, zbuciumat ești, dar numai o faptă
mai grea decît ești tu, ar putea să te smulgă din
nehotărîre.

Părinte, fapta, fapta, ar trebui s-o ^vrei!!

POPA

Unde mă mîni? Nu, nu! Într-'acolo — nu!

Nona, o mîngiere totuși am: trăim în aceeași
lume, prin urmare nu putem fi departe unul de
celălalt.

Oh, lasă-mă să te ating. Numai
așa: mina unui om s-atingă mina
altui om.

NONA

(twe)

Altă dată.

Mine...

Mine voi trece desculță prin
scrumul unui Dumnezeu ars —
sau mina se-mplinește visul cel
mai crud Nu pot altfel!

POPA

Ce vis, Nona?

NONA

Cîteodată' visez o biserică albă
cară se cufundă într-o mare de foc — încet —
încet
cu viața mea.

POPA

Și nu e nici o scăpare?

Nici o scăpare. **KON**

A

POPA

Ce ai de gînd fîcă a pămîntului

NONA

În zori vei şti.

E prea tîrziu să mai vorbim acum* Şi e prea tîrziu
să mă întorc. .

(Îl mîngîie pe cap.)

Acum — voi dormi în stîna

ta.

Tu te vei culca în
prag. Îţi vei păzi

bine comoara?

POPA

Cum mi-aş păzi soarta.

NONA

Oricare ar fi ea?

' POPA
(*hotărîl*
)

Oricar

e!

cu care-am acoperit
calul.

NONA
Aşadar —
pe mîne!
Ya fi rece

Adu-mi
cojocul
la noapte.

POPA
(*ridicîndu-se*)

Aici ai pe al meu.

NONA

Cu al tău vei acoperi calul.

KON
A

POPA

Și eu? — Ce-mi aștern eu în prag?

#NONA

Sîngele tău mă va visa.

Nu vei simți bruma de septembrie.

Calul e mai sărac.

La miezul nopții voi cădea în sîngele tău
ca un mic soare. Sunt rea? Îți doresc somn
bun, 'părinte, pentru o zi grea.

POPA

Acum, Nona! Acum! Spune-mi ce vrei.

De care faptă vorbești?

NONA

(furtunică îl ia de mină, îl duce în prag, deschide ușa)

Să-ți spun ce vreau? Vino...

Ce noapte! Auzi?

Ascultă tăcerea și nu te mai sature.

Numai sîngele se lovește de malurile
trupului, sîngele acesta care la fel ar vrea
să bată în-țărmlul lumii, sîngele acesta
care plînge chinuit de setea de-a fi — și
rîde în hohote peste biserici.

Părinte, undeva în vale ghicesc biserica
ta.

Aprinde-o pentru mine!

Pînă mîine.seară să mi-o jertfești!

Ca să Arec descultă prin scrumul ei
măcinat.

POPA

(se sprijinește)

Nona, ai înnebunit! Ai înnebunit! Du-te!

Fugi! Oh, nici o scăpare.

Dă-i foc, episcop!

(Îl țîntește ca un șarpe.)

Mine seară te-aștept cu cupa celor
nouă fericiri aici în stîna ta.

Aprinde-o 1

Mine seara o să-mi aplec capul
peste ochii tăi de haiduc al spiritului sfînt.

POPA

(se clatină)

Cupa celor nouă fericiri?

NON
NONA

Cupa celor o sută de fericiri
păcătoase ți-o aduc.
Ca un fruct copt mă smulg din
crengile nopții pentru minile tale —
nu mă dorești?
Ia-mă! Sfirțică-mă!
Fiica pământului sunt,
pentru tine, pământul mi-1 desfac.
Ți-1 dau ție — chinuitule sub lună —
calcă-1, zdrobește-1!
Vei fi stăpîn singur, înalt, peste
minunea ce-am fost,) peste minunea
ce sunt, dar o dată te vreau nebun și
slobod și cald, aprinde-ți altarul!

POPA

Nona, ți-ai crescut aripile.

NONA

Ha-ha-ha!

Nu mi-ai dat tu anafora?

(Hohot — apoi privește cu încordare spre cer.)

Stai! Stai puțin!

POPA

Ce e?

NONA

(se scutură de-un fior)

Nu știu — m-a străbătut un

fior. POPA

Cineva a trecut peste mormântul
tău.

TABLOUL AL ȘASELEA

ISUS—PĂMINTUL

Odaia Popii ca în tabloul I. Noapte. Fereastra din fund, luminată dintr-o parte de flăcări de afară. Pe masă arde o luminare de ceară, pe vatră mai pîlpîie focul, dar repede se stinge. S-aude un murmur de oameni îndepărtat. Nu e nimenea în odaie. După un răstimp prin ușa din fund vine Moșneagul cu un potir de aur în mîni.

MOȘNEAGUL

Inima de aur a bisericii îmi zvîcnește vie în mîni. O, vinele biciuite de spaîma acestei nopți. Altarul trosnea ca o pădure de brad în vîlvătaie. Stranele împrăstiau scintei în beznă, și sfinții zugrăviți mi-au picurat pe mîni stropi fierbinți. Potirul l-am mîntuit.

(Pune potirul pe masă.)

Nu l-a rănit nici o scînteie. Cum se va bucura părintele! „Crededeam că-l găsesc aici.

(Se duce la fereastră, privește.)

Unde o' fi? — Și turnul a ars. Numai un clopot mai stăruie negru în văzduh. Doamne, Doamne! Și crucile de lemn ale cimitirului s-au aprins. Ard mormintele!

(Ascultă.)

Ca un urlet s-aude!

POPA

(intră gîfîind)

Ești aici, tîlharule? Tîlharule!

MOȘNEAGUL

(uluit)

! Tîlhar — eu? Potirul l-am mîntuit.

POPA

Ha! Cu mîntuirea unui potir vrei să scapi? în cuminecătură vrei să-ți speli mînile de păcat? Tîlharii beau sîngele Domnului. Ha! Te spintecă satul! Aici te-ai ascuns!?

MOȘNEAGUL

(nedumerit)

Părinte — ce păcat?

(Urletul mulțimii se apropie.)

POPA

N-auzi! Satul întreg urlă.

MOȘNEAGUL

(țși cuprinde capul cu mînile, înăbușit)

Eu? Eu?

POPA

Tu! Tu! Adăpost ți-am dat sub streșinile mele! Truda de-un an a satului ai prăpădit-o scrum. N-ai putut să trăiești în tihnă aci? Ar trebui cu biciul să țe azvîrl pe drum! Satul vine, vine cu furie. — Pleacă, fugi! Cum ai putut? Fugi!!!

MOȘNEAGUL

(Încremenit, nu se mișcă.)

POPA

Norodul înnebunit s-apropie. N-auzi? Ai încremenit?!

MOȘNEAGUL

Eu? Bi-se-ri-ca.

POPA

Tăgăduiești? Toți te-au văzuți

MOȘNEAGUL

(ca din pămînt)

— Nu — plec — nu — pot.

POPA

Ai prins rădăcini aci? Nu înțelege? Fugii Mai poți scăpa — pleacă!

MOȘNEAGUL

Nu — pot.

POPA

Dar pleacă, dacă-ți spun!
Crezi că te-oi scăpa eu din ghearele lor?

MOȘNEAGUL .

(cu brațele peste el)

Lasă-mă... chearaă-i.

POPA

Mișcă-te că te zdrobesc!

MOȘNEAGUL

**(blind)*

Zdrobește-mă — numai — nu — speria —
apropierea — minunii — nu — nu.

POPA

Te scap, sau — sau teucid aci — eu, eu Popa, eu
călăul.

MOȘNEAGUL

(iluminându-se)

Sunt aici — iartă-mă — că - sunt aici — iartă-mă,
părinte.

j. Simt la vreme aici — sunt aici.

POPA

(încurcăi își duce mina la cap)

Mărturisești? E-adevărat?

MOȘNEAGUL

(cu aceeași expresie iluminată)

Eu — am — aprins-o.

POPA

(încet)

Taci! De ce n-ai tăcut? Trebuia să-ți închizi
sufletul îndurînd. Sîngele tău s-ar fi scurs în scrum!
— Și eu — eu aș fi rămas viul haiduc și tîlhar al
sufletelor de munte!

(Țipă.)

De ce-ai vorbit? De ce-ai vorbit?

MOȘNEAGUL

Să fi tăcut?

POPA

*(îl prinde de piept, dar încet, încet mtnile îi cad și se prăbușește
la picioarele lui)*

Ca un mormînt. Cu neclintire de sfînt ars trebuia să taci.

Puteai alt bine să faci?

MOȘNEAGUL

Cenușa bisericii mi-ai pus-o în mîni, lasă-mă de-acum să zic: eu am aprins-o.

POPA

'(pune capul la picioarele lui — gemînd adine și aiurit)

De ce minți? Pentru cine minți? Eu am aprins-o, eu, eu!. Eu am trimis seînteia între odăjdii. De ce vrei să iei vina pe umerii tăi? Lasă-mi păcatul, nu mi-1 fura! N-am fost eu cel ce mă doream episcop al stînilor luterane? Nu mie mi-a ieșit în drum fîica pămîntului cu drăeeștile fericiri? O, lumina înaltă, lumina sălbatică... Totul s-a sfîrșit! — Moșule, vorbește! Ochi al lumii, privește-mă. Mîngîie-mi cugetul, — vmdecă-mă, sîintule crud! Mari cit un amurg ți l-au deschis privirile. Pentru ce te-ai umplut de lumină cînd am descărcat păcatul în mînile tale? Toată viața mea am descărcat-o în mînile tale, s-o ispășești, ci tu ai voit s5 mi' umilești mărturisind. Mă pierd, mă scap printre degete, p-De ce n-ai tăcut? Șt de ce taci acum? Tu știi totul. Tu vezi toiul. Singur sunt pentru totdeauna. Mă-nec, mă-nec — aer i— liniște - totul sfîrșit! — Oh, oh! — Spune-i să se: Ijarească! O vezi? Fîica pămîntului a început iarăși să joace, de pe-un mormînt sare' pe umerii mei. — Du-te, trage clopotele pentru mine. îndură-te! Nu-mi lua păcatul, nu mi-1 lua,nu, nu! E al meu, nu mi-1 răpi. Atîta am și țin în mîni. fapta care prăbușește, fapta care mîntuie — cheamă satul și copiii — să treacă cu picioarele, mici și ucigașe prin sîn- gele — meu.

(Rămîne cu capul la picioarele Moșneagului, care, neclintit, "îmbrățișează lumea cu privirea; afară se deslușesc glasuri în mulțime: „ereticul, ereticul, ereticul".)

O VOCE

Aici s-a ascuns.

L-am văzut cînd a fugii.
ALTA

Cheamă
copiii. POPA
(încet)

Trebuie să-l
găsim. ALTĂ
VOCE

Viu nu ne
scapă. ALTA

Ereticul! TUMUL
T

Să se
necăiască! 0 VOCE

MULȚIMEA
 U-ho, hu-o, uuu-ooo!
 POPA
 Să vie satul.
 UN GLAS
 Nu-ndrăzniți să deschideți?
 ALTUL
 Chemați pe Popa!
 ALTUL
 Părinte, dă-ni-1 nouă! Ereticul! Hu-
 ol ALTUL
 N-aude nimenea! Strigați, urlați!
 MULȚIMEA
 Hu-o, hu-ol
 ALTUL
 Cercați la ușă!
 ALTUL
 Nu speriați oamenii, turbaților!
 MULȚIMEA
 Uuu! ooo!
 O VOCB
 Spargeți ușa!
 ALTA
 Luați topoarele 1 Loc, loc! Aduceți pietre!
*(O piatră, cade în ușă, se zguduie cu zgomot din țilini, altă
 piatră, alta.)*

MOȘNEAGUL
(Pășește spre ușă, o deschide, iese)
MULTIMEA

Izbiți-1! U-ho! în cap! U-u-u! o-
o-o!

deschide,
urletul S *venise, ptnă contenește. Apoi:)*
(Se vede cum ti prind
ct{iva oameni, îl duc. Ușa e depărtează

UN COR NEVĂZUT

Cum se potolesc oile noaptea în stînă, cum
inimile tac în scorburi de mormînt, - %
cum gîndul s-astîmpără dincolo de pămînt,
astfel potolească-se furtuna ce-a cuprins
omul și să se ducă din nou — în praful
cărărilor, în copitele ciutelor, în coarnele
cerbilor — și-n co adevale mărilor.

POPA

*(A stat tot timpul cu capul tn pămînt. Se ridică, parc-ar
veni din altă lume — vădit tmbătrînit; privește
neînțelegător tn jur cu expresia Moșneagului.)*

Tînde-am fost? A fost cîndva un moșneag aici
Ungă | mine, privea neclintit. Isus-Pămîntul a înflorit
în el. Privi- I rile lui călătoreau peste mine. — A fost
un moșneag — de 1 Adult poate crește iarbă pe
mormîntul lui.

(Pauză. Privește în jur să-și recunoască lucrurile.)

Asta-i masa mea. Nu s-a schimbat deloc.

(Pipăie vatra.)

Asta-i vatra mea. Nu s-a schimbat deloc.

(Sufică în cenușă.)

Sub spuză mai este jeratic. Fereastra e aceeași.
Lavița l e aceeași. Și ulcioarele sunt aceleași ca un
căprior în smalt. ¹ Din tot ce-a fost nimic nu s-a
schimbat!

(Se uită tn potir.)

În cuminecătură nici un painjen n-a căzut.

¹ O veșnicie a trecut,

' dar v„arui de pe pereți n-a căzut.
Mi-e sete.

. (Duce potirul la gură și-l soarbe.)

■ Singele tău e bun Doamne.
Isus-Pămîntul!

PATRASIA
(întră îngrozită)

L-au ucis! L-au ucis! Doamne, cum l-au sfîrtecat.
Și tu stai aci — n-ai venit să-l scapi. I-au sfișiat
veșmintele, i-au sfărîmat pieptul — și tu...

POPA
*(liniștit și
cetră în)*

Tu — cine —
ești?

PATRA
SIA
(speriată)

Doamne!

POPA

Tu mai
trăiești?

PATRASIA
Ce-i cu tine, părinte? —
Dezmeticeste-te — ce s-a-
ntîm- plat?

POPA

Abia îmi aduc aminte de tine. N-a murit tot
satul? — Numai Moșneagul mi-e viu în gînd, ca și
cum viața lui ar fi fost viața mea.

-PATRASIA

L-au omorît mișei! L-au omorât!

POPA

(tși duce mina peste frunte)

...biserica mai arde și-acum?

PATRASI

A

E numai jar.

POPA

Oh, de. ce nu mai răsare soarele odată? De ce-i așa de lunga noaptea aceasta?

PATRASIA

* Tu ești bolnav părinte. Ar trebui să te culci.

POPA

Bolnav am fost — cit timp m-ara îndoit și m-am zbătut. Azi nu mai sunt. Pe Moșneag — l-au ucis? Și n-a zis nimic?

PATRASIA

: N-a zis nimic. Numai după ce i-au zdrobit pieptul, — a zis încet de tot: Părinte... Părinte... Voia poate să-ți spună ceva. Și tu n-ai venit.

POPA

De ce a murit, rămîne o taină a lui.
Și taina lui a cîntat peste mine
din stranele văzduhului
cu surîs de om, cu bunătate de stea.

PATRASIA

Ce vrei să zici?

POPA

Patrasio, îți mai amintești după-amiaza? în prag stăteai și Moșneagul vorbea despre Isus cel înflorit în cireși. Biserica mai arde, Patrasio? — El n-a aprins-o.

PATRASIA

Acum zace ucis, în buruieni.

POPA

Patrasio, nu înțelegi? Moartea' lui — moartea lui...

PATRASI

' Nu! Nu! Nu vreau să aud. Ceva îngrozitor a trebuit să fie. N-am puterile să te ascult. Doamne, Doamne — nu vreau să știu, nu vreau să văd, - stîlp de sare'm-aș face ca femeia lui Lot privind înapoi. Doamnei

POPA

(liniștit)

' Doamne!... Da... Acum o lumină abia ghicită e în creștere peste zilele mele. De nu începe aici vestea cea bună, nu mai începe nicăiri — Patrasio.

PATRASIA

Din sînge?

POPA

Lasă-1, Patrasio.

PATRASIA

Tu vorbești mult, eu înțeleg puțin. Și-aș vrea să - nu înțeleg nimic. Mai mult ce te-aș întreba? Tu ești tu, aproape de mine și totuși străin.

POPA

Clopotele ar trebui să cînte, sau cel puțin ciocîrliile ar trebui să se înalțe! Nu e nici una, nici alta. Dar... viața mea s-a vindecat.

PATRASIA

S-a vindecat viața?

POPA

Nu mai pot să rămîn. Mi-e foame de pămînt larg. Aer, aer, pămînt!

PATRASIA

„(spewată)

Vrei să pleci?

POP

Să nu mai întrebi. **A**

PATRA SI A

Te vor ucide ploile.

POPA

Odihna mea va fi în mușchiul pădurilor.

PATRASIA

Yei mânca pîne-nflorită.

POPA

Stejarilor le voi cerși ghinda.

Mă duc să trag clopote în fiecare sat pentru -
Isus- |Pămîntul 1

PATRASIA

I» Doamne, vrei și cu glume să mă rănești?
(Ușa din fund se deschide cu putere, întră.)

RADU *

(năvălind)

|- Tată...

(Se duce la mamă-sa.)

PATRASIA

Tu?... De unde vii? Singur, așa tîrziu?

(Se așază pe-un scaun.)

RADU

p.; (încearcă să vorbească, dar nu poate, îl înecă plînsul)

Mai întâi... lasă-mă — să — plîng — că — altfel
nu pot — vorbi.

PATRASIA

(li cuprinde capul cu mînile și-l mîngîie)

Ei — plîngi, dragul mamii, plîngi. Ușurează-te!
Așa — ijbîlîngi. O, o — ce-o fi pățit băiatul? Vreun
bălaur i-a ieșit în cale.

PATRASIA

Haide, liniștește-te. Acum ești teafăr aici.
Cine te-a să pleci cu noaptea-n cap din Sibiu?

POPA

Bine c-a venit. Nu era drum pentru el.

RADU .

RADU

(*Plinge.*
)(*Plinge.*)

PATRASIA

Plîngi, dragul mamei, plîngi.

~

RADU

(*Încearcă să-și stăpânească plînsul.*)

PATRASIA

Ei, ai plîns destul? Mai plîngi un pic.

RADU

(*Suspină.*)

PATRASIA

Să-ti șterg lacrimile 1 Așa.

(*Îl sărută.*)

Ti — că ești sărat de tot.

RADU

■

(*Rîde sâghijind.*)

PATRASIA

Știam c-o să-ți treacă. Acum să ne spui de

unde **RADU**

Din Sibiu.

Singur, singurel? **PATRAS**
IA
RADU '
; Nu. Am plecai... am plecat... cu...
(*Sughiți nd.*)

- Cu dumnișoara Nona, dar pe domnișoara Nona-
au

PATRASIA
Ce spui? Au prins-o?
POPA
Cine a prins-o ? Mai repede! Vorbește 1

RADU
In toate satele ard bisericile.
PATRASIA
Asta-i ziua de apoi. In toate satele ard bisericile?
RADU

Și pe domnișoara Nona au prins-o. Ea e prietenă cu
ți popii. Când am ajuns cu căruța în vârful dealului,
au rîns-o pîndarii și badea cu cercel. Că ea se
ridicase și chio- : „Ce frumos ard bisericile! Ce
frumos ard bisericile!” ~rul era roșu și pe
domnișoara Nona au prins-o.

(*Începe iarăși să plîngă.*)
Să — mai — plîng, c-apoi — iar — mai — pot — să
vorlesc.

PATRASIA
Părinte — înainte credeam — nu mai înțeleg nimic.
In “ate satele ard bisericile!

POPA
(*se gîndește*)
■
Prorocirea din curelele biciului se împlinește!

RADU

(P

POPA)

Rămas bun, domnișoară Nona,
undeva te-au azvîrlit în flăcări și
paserile cerului au înnebunit de
tămîia cărnii tale.

Ai tulburat apele, sufletul renaște
sănătos. Somn potolit, domnișoară
Nona, scrumul de floare nebună
vîntul să ți-1 împrăstie pe pămînt.
Fără durere rămîn — și nu mai strig.

PATRASIA

Sorim potolit, domnișoară Nona.

Tată, tu ai vorbit acum ca într-o rugăciune, dar
poatfi domnișoara Nona a scăpat, că știa să rîdă
așa de frumos 1|

Nu. Nu. N-a scăpat.

RADU

(iarăși plînge)

N-a scăpat? Dar știa să rîdă așa de frumos, că mi
sa rupe inima. Atunci ce să mai fac cu cărțile din
căi'ută? |

POPA

Ce cărți?

RADU

Din Sibiu am plecat cu

multe, multe cărți pentru

popîj **POPA**

Cărți pentru popi? Să le dai
foc dimineța!

1

5

0

RADU

Tată, dumneata nici nu știi ce cărți sunt și aci să le duu. foc.

(*Suspină.*)

Ce-o să zică domnișoara Nona?

(Se duce la vatră și, răzîmîndu-și capul, plînge închis.

Pauză.) POPA

(*către Patrasia*)

Yrei să mai găsești vreo îndoială în ochii mei? Îndoiala boală și eu nu mai sunt bolnav. Sunt mai sănătos decît Oricînd.

PATRASIA

Yiudecă-te, vindecă-te! Prea multă sănătate e

tot boală. POPA

Pămînt m-ara văzut — vreau să-
ngenunchez Vîlîngă el.

: Nu e nimeni aici — să cînte?

„Isus e Dumnezeu-miel,

Isus e glie și om,

Isus a copac.”

Prin urzelile cerului lunecă

fulgerător suveica unei stele.

Depărtările-mi fac semn.

Mă duc.

În lume vreau să mă altoiesc pe
toate crengile.

Paseri răsună

și pașii mei cîntă spre zările ce se desfac.

Pe-aici, prin ușa aceasta, ies din

mine — om fără hume — viu — și

sărac.

(*Peretele din fund dispare, se vede cerul înstelat, lumină
cu de crăpat de zi, și un șes întins. Moșneagul trece încet
de la un capăt al șesului la celălalt, cu cîrja în mină,
umbra lui cade înaltă, uriașă, pe cer.*)

De mult un vîrtej

mi-a pustiit sîngele.

Acum lumina s-apropie!
Iată, iată:
-sufletul meu trece, moșneag pe
pământ, umbra lui, cade mare pe
cer.

(Peretele din fund apare iarăși.)

Mă duc după el.

(Se duce spre ușă.)

PAT R ASIA

(speriată)

Ce-ai văzut?

POPA

Ce nimenea n-a văzut. M-am văzut pe

mine. PATRASIA

Vrei să pleci? Acum? Doamnei POPA

(Mai privește o dată înapoi și-apoi.iesc.)

PATRASIA

(Cu capul în mini, plînge tăcut ca un copil in vis.)

(Pauză.)

RADU

(ridică ochii de pe vatră)

Mamă — tu plîngi? — De ce plîngi?

(Se uită în jur.)

Tata unde-i?

PATRASIA

A plecat.

RADU

Ce e? Ce-a fost? — Mamă!

PATRASIA

1 Tu nu-nțelegi, dragul mamii. Aici s-a întâmplat
ceva ca în altar când vinul se schimbă în sînge de
Dumnezeu.

RADU

1 Aci în potir? — Maistrul Wolf zicea că nu-i
adevărat. .

PATRASIA

I 3Nu-i adevărat — ce?

RADU

I Că vinul se schimbă în sînge de Dumnezeu.

PATRASIA

(Pltng.)

RADU

I Tata unde a plecat?

PATRASIA

I In lume.

RADU

(mirat)

r înlu-me?

PATRASIA

E: Și nu mai vine înapoi!

RADU

(o mîngîie)

ii Las' mamă, că se-ntoarce el!

B: O, o, ce mamă năcăjită am eu.

I El e tatăl cel pierdut. Ajunge la ghindă și la
rădăcini ||i se-ntoarce. Atunci de bucurie tăiem în
cîntea lui vițelul Bel mai gras din grajd. — Și
chemăm și pe domnișoara Nona lk prînz. Ca să
ridă frumos. Da?